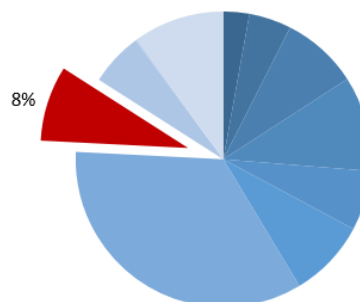

2.8 Programma 8 Volksgezondheid en Duurzaamheid

Taakvelden

- Volksgezondheid
- Riolering
- Afval
- Milieubeheer
- Begraafplaatsen en crematoria

Lasten (100% = totale begroting)

2.8.1 Wat willen we bereiken?

Doel

Gorinchem is een schone, duurzame en leefbare stad, waar we onze inwoners vitaal en gezond houden.

Vastgesteld beleid

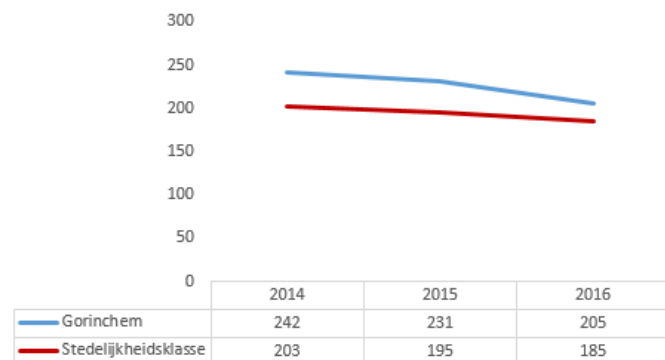
Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Lokaal gezondheidsbeleid	2007
Beleidsplan duurzaamheid	2017

Maatschappelijke effecten en indicatoren

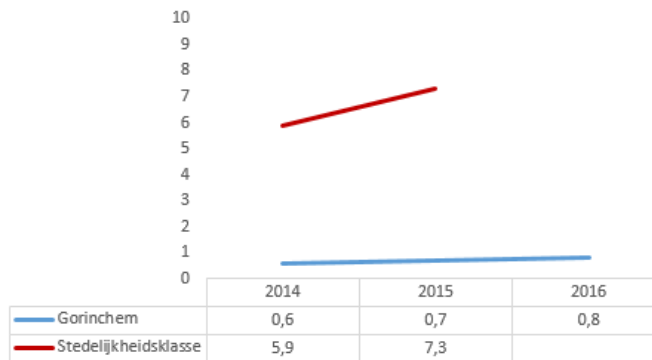
Hoe meten we dat?

Indicator	B/F	Eenheid	Soort
Omvang huishoudelijk restafval	B	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar in kg	PI
Hernieuwbare elektriciteit	B	% Hernieuwbare elektriciteit van totaal verbruikte elektriciteit	PI
Waardering algehele persoonlijke gezondheid	F	Score 1-10	ME
Duurzaamheidscore	F	Score 1-100	PI

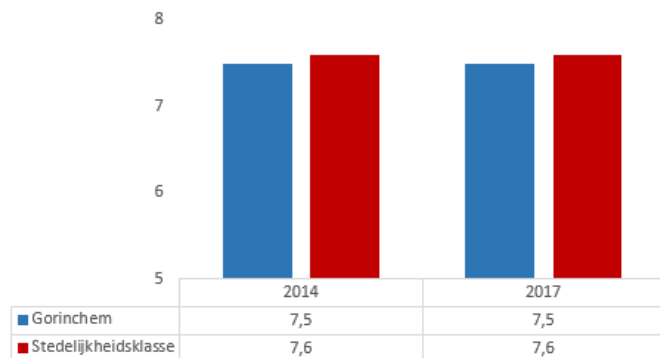
Huishoudelijk restafval

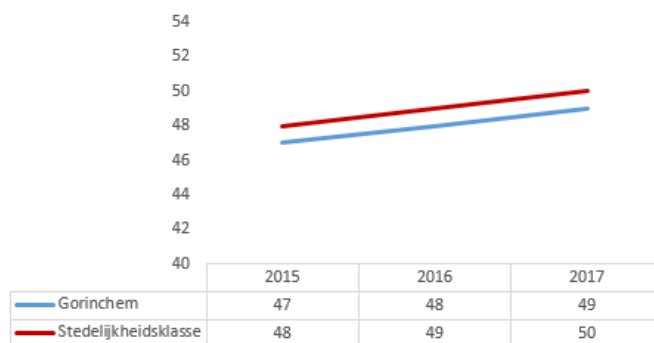
Hernieuwbare elektriciteit

Waardering persoonlijke gezondheid

Duurzaamheidsscore

2.8.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Opzet lokaal kenniscentrum Duurzaamheid en Klimaat	De afgelopen maanden is er regelmatig overleg geweest met bewoners en bedrijfsleven. We verkeren op dit moment nog in een onderzoeksfase. We hebben inmiddels focus aangebracht en ideeën als een modelwoning worden nader uitgewerkt.
Preventieprogramma's en activiteiten	We investeren in het vermogen van inwoners om te kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Onder meer door extra in te zetten op bewegen (beweegcoach), gezonde leefstijl en netwerkversterking (GIDS, SeniorenFit) en in het invoeren van een preventie- en handavingsplan Alcohol. Gorinchem Beweegt heeft hierbij een verbindende rol.
Subsidies Rijk en provincie	Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van subsidiemogelijkheden van Rijk en Provincie Zuid-Holland voor wat betreft het benutten voor transitiemogelijkheden naar aardgasvrije wijken en woningen. Daarnaast werken we samen met hogere overheden om bedrijven te verduurzamen (de zgn. SDE-subsidies), maatregelen te treffen om in aanmerking te komen voor een zogenaamde energie investeringsaftrek voor bedrijven (EIA) en het maken van warmtekaarten. Verder onderzoeken we met provincie, het waterschap, HVC en Poort6 de mogelijkheden voor warmte uit oppervlaktewater. Samen met de toekomstige gemeente Molenlanden in de regio AV werken we de regionale energiestrategie (RES) uit. De aan te stellen warmtetransitieregisseur kan ook een inhoudelijke bijdrage leveren en een verbindende factor zijn richting partijen.
Aanwijzen EnergieCoaches	In het kader van 'Het Nieuwe Wonen' worden sinds 2017 vrijwillige energiecoaches ingezet voor huiseigenaren. Nu vindt een verbreding plaats naar ook de huurdersdoelgroep om ook hier kleinschalige initiatieven in duurzaamheid te ondersteunen. Dit valt inmiddels onder regulier werk.
Toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen	De ambitie is er om openbare buitenruimte voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk te laten zijn. Kleine aanpassingen op basis van aanvragen en meldingen worden direct aangepakt. Voor structurele maatregelen wordt in 2019 samen met de vertegenwoordiging van gebruikers van openbare ruimte en gebouwen een nulmeting gehouden en een basisniveau bepaald.
Rookvrije schoolpleinen	Adviseren en ondersteunen van schoolbesturen en sportverenigingen (verenigingsadvies Gorinchem Beweegt) in de realisatie van rookvrije buitenruimten. Daarnaast is de 'werkgroep speelplaatsen' bezig met het realiseren van rookvrije speeltuinen.

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Verkoop aandelen Eneco	De huidige verwachting is dat de (afroning van de) verkoop van de aandelen van Eneco in 2020 zal plaatsvinden. Zodra er meer duidelijkheid is over het verkoopproces en de verwachte verkoopopbrengst, informeren we de raad hierover.
Leven lang bewegen	Inzetten op een leven lang bewegen. In de beleidsvisie 'de Kracht van Sport 2017 - 2021' hebben de Spelbepalers samen met de gemeente ambities en acties bepaald voor de komende jaren.
Revolverend investeringsfonds	We onderzoeken of het instellen van een revolverend investeringsfonds een geschikt middel is om inwoners, verenigingen en bedrijven te faciliteren bij bijvoorbeeld verdere verduurzaming van panden.
Stimuleren gezonde kantines	Om een gezonde leefstijl bij de inwoners van Gorinchem te stimuleren, wordt de aandacht gevestigd op het aanbod in de kantines van scholen en sportverenigingen. Het aanbieden van gezonde keuzes wordt gestimuleerd. Daarnaast zijn er 3 basisscholen die in het kader van de 'Gezonde School' structureel aandacht schenken aan gezondheid op de thema's Voeding en Sport en Bewegen. Het streven is het aantal 'Gezonde Scholen' verder uit te breiden.
Biodiversiteit	In 2018 is voortvarend gewerkt aan de in het Duurzaamheidsplan opgenomen concrete acties. Hier gaan we in 2019 onverminderd mee door. Biodiversiteit vormt een leidend uitgangspunt voor onderhoud van de openbare ruimte. In een Raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad hierover nader ingelicht.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting
Gezondheidsbeleid	De Wet publieke gezondheid en de vastgestelde regionale en lokale programma's voeren we uit. Onder andere door de uitrol van GIDS (Gezond In De Stad) over meerdere wijken in de stad.
Riolering	We houden een duurzaam en doelmatig rioolstelsel in stand.

2.8.3 Wat gaat dit kosten?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
TV71 Volksgezondheid	1.412	1.414	1.444	1.444	1.444	1.410
TV72 Riolering	2.762	2.854	3.645	3.246	3.306	3.306
TV73 Afval	3.404	2.853	3.311	3.311	3.311	3.311
TV74 Milieubeheer	1.076	1.292	1.349	1.367	1.377	1.217
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	395	645	387	386	374	343
Lasten Volksgezondheid en Duurzaamheid	9.049	9.057	10.136	9.755	9.813	9.587
TV71 Volksgezondheid	71	0	0	0	0	0
TV72 Riolering	3.876	3.842	4.534	3.975	3.975	3.975
TV73 Afval	3.634	3.389	3.913	3.913	3.913	3.913
TV74 Milieubeheer	28	3	3	3	3	3
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	132	424	324	324	324	324
Baten Volksgezondheid en Duurzaamheid	7.740	7.657	8.774	8.215	8.215	8.215
Totaal saldo van baten en lasten	-1.309	-1.400	-1.362	-1.540	-1.598	-1.372
Mutaties reserves	174	85	-301	-201	-91	-151
Resultaat	-1.135	-1.315	-1.663	-1.741	-1.689	-1.524

De toename van de lasten op TV 73 is met name het gevolg van de sterke stijging van de verwerkingskosten van afval. Deze kosten worden doorberekend in de tarieven van de afvalstoffenheffing waardoor ook de baten hoger zijn dan in 2018. De toename bij de reserves wordt vooral veroorzaakt door stortingen in de reserve Duurzaamheid vanaf 2019 conform de besluitvorming in de Perspectiefnota 2019.

Investerings (bedrag x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
GRP				
lasten	1.760	760	930	930
baten	-1.760	-760	-930	-930
Waterberging diverse locaties				
lasten	177			
baten	-47			
Beschoeiingen	519	588	203	504
Totaal investeringen	649	588	203	504

GRP

De lasten hebben betrekking op de uitvoering van het Gemeentelijke Rioleringsplan. De baten betreffen de bijdrage uit de vervangingsvoorziening riolering.

Beschoeiingen

Na een grootschalige inspectie van de oeverbeschermingen in Gorinchem is een Beheerplan beschoeiingen opgesteld. In dit plan is de technische toestand van de beschoeiingen en de mogelijkheid om natuurvriendelijke oevers aan te leggen beschreven. Voor de jaarschijf 2019 worden middelen beschikbaar gesteld voor onderhoud, aanleg en vervanging van de gemeentelijke beschoeiingen.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Jeugdgezondheidszorg	44
Van Andel Spruijt Natuurcentrum	45
Maatschappelijke zorg en OGGZ	74

2.8.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Dienst Gezondheid & Jeugd
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- GR Reinigingsdienst Waardlanden